

Barraca del Padró

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Torrent de can Joan Domingo
Alçada: 186

Coordenades:

Latitud: 41.65593
Longitud: 1.86622
UTM Est (X): 405598
UTM Nord (Y): 4612197

Classificació

Número de fitxa 08053 - 329
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle XVIII-XIX

Estat de conservació Bo

Notes de conservació: Té alguns pegats de morter a la corona exterior per consolidar algunes de les pedres, sobretot a nivell dels brancals. Tant l'interior de la barraca com l'exterior està molt brut i caldria netejar l'indret de dipòsits de fibrociment i altres materials, ja que desmereixen l'entorn.

Protecció Legal

Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)

Accés Difícil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08052A0040001900000OB

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: ds., 11/02/2017 - 01:00

Descripció

Barraca, de pedra seca ubicada a l'extrem nord del municipi, gairebé en el límit amb el municipi veí de Sant Vicenç de Castellet. Per accedir-hi cal entrar per aquest poble en direcció a la muntanya del ciment. Un cop deixat a mà dreta cal Teta, cal travessar per sota del pont de la línia fèrria de Barcelona a Manresa en direcció al Padró. El camí de terra va resseguint el torrent de can Joan Domingo (agafa el nom de la casa més important d'aquesta zona). Abans de travessar el torrent, en un giravolt força pronunciat, cal entrar per un barri a mà dreta i resseguir el marge fins a trobar unes escales de pedra que baixen fins a la mateixa construcció al davant de la qual hi ha una figuera. Està integrada al marge, aprofitant la roca natural amb l'eix paral·lel al mur.

És de planta circular, integrada al marge, aprofitant la roca natural, amb l'eix paral·lel al mur. Mesura 2,30 metres de diàmetre interior. Els rocs més grossos es troben situats a la base, a la part exterior i al portal per donar més consistència i solidesa a l'edificació. Entremig hi ha el pedruscall, en forma de falques que s'han introduït a cops de mall o maceta per evitar que els blocs més grossos es moguin.

La porta està orientada al sud-est, amb una doble llinda plana, i els brancals rectes, més ben desbastats. Un parell de frontisses que aguanten la porta de fusta, senzilla feta amb taulons i un passador per tancar.

Mesura 1,55 metres d'alçada per una amplada de 0,80 metres. Té marxapeus fet amb morter. Els murs tenen un gruix de 0,70 metres. La coberta és de volta per aproximació de filades amb una llosa de tancament. Tant el voladís com el cobriment de terra es mantenen intactes. Entrant a mà esquerra hi ha un tinell construït en el naixement de la volta. No s'observa cap espitllera.

Per la part posterior, aprofitant l'escaire que fa la barraca i el mur de pedra seca, hi ha un funeral.

Observacions:

Aquesta barraca no està inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra.

Al davant de la porta hi ha el que sembla un abeurador pels animals, però es tracta d'un petit hivernacle casolà per a sembrar planter. Uns metres més endavant hi ha una petita cinglera aprofitada per a l'extracció de pedra.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llandes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterrar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocós o de difícil utilització pel conreu.

Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

